

Nieuws uit de Oudheidkamer

Nummer 17

April 2018

Adres : Boekenberg
Markt 40
3201CZ Spijkenisse

Openingstijden : dinsdag 11.00 - 16.00 uur
zaterdag 11.00 - 16.00 uur

Bankrekening : RegioBank NL81 RBRB 0920 0319 35
t.n.v. Vrienden van Spijkenisse
o.v.v. Oudheidkamer

Email : oudheidkamer-spijkenisse@kpnmail.nl

Nieuw in de Oudheidkamer

Regelmatig brengen bezoekers van de oudheidkamer foto's, documenten of andere tastbare zaken mee, waarbij standaard de vraag wordt gesteld of de oudheidkamer daar belangstelling voor heeft. De afgelopen maanden werden er zo drie asbakken gedoneerd, die we graag laten zien.

Foto 1 (links). Asbak van Arie Niemantsverdriet, Taxi - Trouwrijden. Waarschijnlijk stond er onderaan Auto's m/z chauffeur. Tel 01880-2002 Spijkenisse.

De asbak is waarschijnlijk uit de zestiger jaren. Niemantsverdriet was toen nog gevestigd op de Voorstraat nummer 46. Het bedrijf beschikte ook over een ambulance.

Foto 2. (onder) Asbak van Nelis Constandse, horloger - juwelier, in de zestiger jaren ook op de Voorstraat (nummer 9) gevestigd.

Foto 3 (rechts) Een soort asbak, maar wellicht alleen bestemd om een pijp op te leggen, met het opschrift "Spijkenisse Naar de Kerkweg" (die nu Karel Doormanstraat heet). Links is het pand te zien van Ristorante Pappagallo.

Lezers vertellen ons

Naar aanleiding van het stukje in de nieuwsbrief 16 van januari j.l., over de boerderijen en boerderijtjes in het Spijkenisse van net na de oorlog, kreeg de oudheidkamer van Johan van den Berg een foto van het eind van het Noordeinde in de vijftiger jaren (foto 4).

De afgebeelde huizen stonden op erven die aan de achterkant aan de boezem grenzen.

In de omnummerings van december 1948 (een tabel waarin de gemeente de nieuwe huisnummers bekend heeft gemaakt, met vermelding van de naam van de hoofdbewoner) kreeg het nog bestaande huis van de molenaar Jan van Kranenburg nummer 77.

Foto 4. Noordeinde 55 t/m 67, ca 1958.

Het Noordeinde inlopend vanaf de molen stond er aan de rechterkant, achter het gemaal "De Leeuw van Putten", een dubbelpand met nummers 75 en 73 waarin de machinist van het gemaal, Cornelis (Kees) van Hamburg woonde. Op foto 5 zijn de molen, het gemaal, de machinistenwoning en de verder in dit stukje genoemde panden goed te zien.

Foto 5. Situatie rondom de molen in de vijftiger jaren.

Na nummer 73 stonden de huizen op foto 4. Als eerste nummer 67, het meest rechtse huis op de foto, waar Cornelis (Kees) 't Mannetje woonde. De nummers 71 en 69 komen in de omnummeringstabel niet voor. Het volgende huis had nummer 65 en werd bewoond door Damis Hogenboom. Achter dat huis, niet zichtbaar op de foto, was nummer 63, de woning van Adrianus van der Wagt. Hij was

getrouwd met Mien, dochter van Damis. Het volgende pand op de foto is nummer 61, waar in 1948 Dirk Smits woonde. In de loop der jaren hebben er verschillende mensen/gezinnen gewoond: Aart Huisman, Gerrit van Steensel, Adrie Boshoven en Martien Boshoven om een paar namen te noemen.

Het volgende (niet zichtbare) pand, achter nummer 55, is nummer 57. Daar woonde Pietertje Lankhaar, weduwe van L. van der Sluijs en haar zoon Pieter (Piet) van der Sluijs.

Daarna komt een boerderij, nummer 55. Dit pand werd, samen met nummer 57, op 11 mei 1921 door Willem van den Berg voor 4200 gulden gekocht van Hendrik Barendrecht. Willem huwde op 10 november 1921 met Engelina Keijzerwaard en op 3 december daarop volgend gingen ze in het voorhuis wonen. De schuur werd verbouwd tot een ruimte die geschikt was voor hoepmakerij en op 7 december van het volgende jaar werd er daadwerkelijk begonnen met het maken van hoepels. Johan is hun jongste zoon. Willem en Engelina zijn in 1963 verhuisd naar een seniorenwoning aan het Jacob Marispad in Spijkenisse. Op 12 maart 1975 is Willem daar op 78-jarige leeftijd overleden, zijn vrouw is naar 'De Marckenburg' verhuisd, waar zij op 10 februari 1981 is gestorven. Beiden liggen begraven op de begraafplaats aan de Vredehofstraat.

Na de verhuizing in 1963 zijn de boerderij en het pand ernaast (nummer 55 en 57) verkocht aan de gemeente Spijkenisse, die het nog een aantal jaren verhuurd heeft.

Alle panden op foto 4 zijn in 1969 gesloopt en vervangen door nieuwe huizen.

Adri Schipper-Koornneef gaf de oudheidkamer een scan van een foto (foto 6) van dezelfde panden. Hij is gemaakt op 7 april 1969 door haar oom Cor J. Koornneef, die heel veel foto's en dia's van het oude Spijkenisse heeft gemaakt, zowel in oude glorie als tijdens en na sloopwerkzaamheden.

Foto 6. Noordeinde 55, 61, 65 en 67 met de molen. Nummer 55 is geheel links net nog te zien (6 april 1969).

Op 6 november 1969 is de boerderij en het huis erachter gesloopt. Johan heeft op die dag foto's gemaakt (foto's 7 t/m 9).

Op foto 7 zijn het woonhuis en de schuur van de voormalige boerderij/hoepmakerij te zien. Het huis ernaast is nummer 61.

Foto 7 (links) en 8 (rechts). Sloop van hoepmakerij van Willem van den Berg, Noordeinde 55, op 6

november 1969.

Op foto 8 is het huis met nummer 57 met de bijbehorende verwilderde tuin te zien. Nummer 57 stond achter nummer 55. Op de achtergrond zijn de ramen en de deur van het huis met nummer 63 zichtbaar. Dit huis stond achter nummer 65. Het huis met de nok evenwijdig aan het Noordeinde is nummer 61.

Op foto 9 (links) is het eindresultaat van het werk van de slopers te zien: alleen de poepdoos langs de boezem staat nog overeind

Het volgende artikel is al verschenen in de Nieuwsbrief van de Vereniging Vrienden van Spijkenisse, maar willen we onze donateurs die geen lid zijn van de vereniging niet onthouden.

50 jaar markt in Spijkenisse

26 maart j.l. was het 50 jaar geleden dat op het Gedempte Spui (nu Rademacherstraat) door de toenmalige commissaris van de Koningin in Zuid-Holland Mr. J. Klaasesz de weekmarkt voor geopend werd verklaard.

Het tot stand komen van de markt bleek wel een proces te zijn van bijna 6 jaar.

In de vergadering van B&W van 8 oktober 1962 werd het plan besproken om de instelling van een markt te onderzoeken. Besloten werd om een externe instantie hiervoor in te schakelen.

In oktober 1962 richtte het college van B&W een verzoek aan het Economisch - Technologisch Instituut voor Zuid-Holland om een onderzoek in te stellen naar de wenselijkheid, respectievelijk de mogelijkheid om in het voorjaar van 1963 tot instelling van een warenmarkt in Spijkenisse te komen. Het Instituut bracht in maart 1963 een rapport uit met de aanbevelingen en advies dat de instelling nog niet verantwoord was. De belangrijkste reden was dat een markt van 30 á 40 kramen pas realiseerbaar is in een gemeente met minimaal ca. 20.000 inwoners. De markt is dan niet meer aangewezen op bezoekers van andere gemeenten. In Hoogvliet werd een donderdagmarkt gehouden met ca. 60 kramen en een woensdag en zaterdagmarkt in Rotterdam Zuid (Hillelaan) met ruim 300 vaste kramen die ook publiek uit Hoogvliet en Spijkenisse zou trekken. Deze dagen vielen al bij voorkeur af. Een andere factor die genoemd werd was de beschikbaarheid van kramen en wel vooral op zaterdag. Het instituut gaf de dinsdag als voorkeur aan, maar dan moet wel de verplichte winkelsluiting op dinsdagmiddag verplaatst worden naar maandagochtend.

De gemeente nam het advies ter harte en ging door met bouwen totdat het eind 1967 de 20.000ste inwoner in zicht kwam.

Op 24 februari 1967 richtte de gemeente zich schriftelijk tot het Hoofdbedrijfschap

Detailhandel, afd. markt- straat- en rivierhandel. met het verzoek om advies over de levensvatbaarheid, de situering, de grootte, de keuze der marktdag. Het bedrijf schap reageerde op 28 april met de opmerking dat in Hoogvliet op 2,5 km afstand al een markt was. Een markt in Spijkenisse zou veel publiek aan de markt in Hoogvliet kunnen onttrekken zodat het instellen van een markt in Spijkenisse werd ontraden.

Overleg met de Directie voor het Marktwezen in Rotterdam gaf als uitkomst dat dit niet het geval zou zijn als de marktdagen in Spijkenisse en Hoogvliet niet opeenvolgend waren. Met de marktdag op donderdag in Hoogvliet zou dus vrijdag en woensdag afvallen. En omdat de maandag nog beschouwd werd als een traditionele wasdag en op deze dag ook geen aanvoer van verse waren kon worden verwacht, restte nog de dinsdag en zaterdag. Nu werden er op zaterdag in de omgeving al meerdere markten gehouden met de betere kooplieden zodat dan degenen die elders geen standplaats hadden naar Spijkenisse zouden komen. Bleef dus over de dinsdag, maar dan moest wel eerst de winkelsluiting op dinsdagmiddag verplaatst worden naar de maandagmorgen.

Als geschikte locatie voor de markt werd naast het Gedempte Spui ook gekeken naar de Groene Kruisstraat en de Anjerstraat, maar het grootse bezwaar was toch dat deze wegen afgesloten moesten worden en de markt ook overlast van de omwonenden zou betekenen. Omdat de plannen voor de bebouwing op de Nieuwstraat weer een nieuwe herziene fase ingingen, werd voor het Gedempte Spui gekozen. Ook zouden in de nabijheid voldoende parkeerplaatsen kunnen worden gerealiseerd.

Op 26 maart 1967 heeft de gemeenteraad in een openbare vergadering besloten op dinsdag een weekmarkt in te stellen. Dit besluit is op 6 september 1967 door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland goedgekeurd. Deze besluiten werden op 19 december 1967 aan het Bedrijfschap doorgegeven. Het negatieve advies van het Bedrijfschap werd door de gemeente afgedaan met de mededeling dat tussen Spijkenisse en Hoogvliet de Oude Maas stroomde en dat de brug een relatief groot obstakel vormde.

Op de mededeling dat op dinsdag in Spijkenisse een markt ingesteld werd kwamen 288 inschrijvingen voor 44 standplaatsen binnen. De standplaatsen werden op 26 januari 1968 bij loting in hotel "de Keizer" verdeeld.

Als marktmeester werd J. Villerius aangesteld, die al als havenmeester bij de gemeente in dienst was.

Bij de opening van de markt bestond het assortiment uit:

- aardappelen en groente
- fruit
- verse vis en haring
- bewerkte vis en haring
- poelierswaren
- koek en banket
- pinda's en gedroogde zuidvruchten
- worst
- chocolade en suikerwerk
- indische producten en loempia's
- zuivelproducten
- consumptie-ijs
- patates frites
- nacht en onderkleding
- truien en vesten
- dames- en meisjesconfectie
- kousen en sokken
- baby- en kleuterkleding
- stoffen en lappen
- sport- en werkkleding
- heren- en jongensconfectie
- bijouerieën
- lederwaren
- schoenen en pantoffels
- woningtextiel
- huishoudelijke artikelen
- kantoorwaren
- glas, porselein en aardewerk
- kamerplanten
- tuinplanten
- kunstnijverheid
- kleinvak artikelen

Eind januari 1968 gaf de gemeente het volgende persbericht uit:

Dinsdag 26 maart a.s. start de wekelijkse markt in Spijkenisse. Vanaf deze datum zal het Gedempte Spui voortaan elke dinsdag van 10 tot 6 uur (in de wintermaanden tot 5 uur) schuilgaan onder het zeildoek van de marktstraten,

Er is ruimte voor 44 kramen, plus enkele plaatsen voor standwerkers.

Bij het verdelen van de marktplaatsen is een weloverwogen brancheverdeling opgesteld zodat er een ruim assortiment aan goederen aanwezig zal zijn.

In de directe omgeving van de markt is een ruime parkeerplaats aangelegd. Op de marktdag geldt voor de Nieuwstraat en de omgeving van de haven een parkeerverbod.

Voor fietsen en bromfietsen is bij de ingang van het marktterrein een stallingruimte ingericht.

De verplichte winkelsluiting zal, indien de gemeenteraad daartoe kan besluiten, in verband met de weekmarkt op dinsdag, verplaatst worden van dinsdagmiddag naar maandagmorgen, zodat het publiek markt- en winkelbezoek kan combineren.

De marktplaats is gelegen in het centrum van Spijkenisse, nabij de Voorstraat.

Al na enkele maanden bleek dat het marktterrein wegens een doorslaand succes te klein was en dus gezocht moest worden hoe een uitbreiding gerealiseerd kon worden. Vele plannen werden doorgesproken, tot het dempen van de haven toe, maar uiteindelijk werden enkele kramen op de Nieuwstraat er bij geplaatst.

Aansluitend aan voorgaande schreven Bob en Adrie Bastemeijer het volgende stukje over hun beleving van de markt.

Het zoemde al enkele jaren door ons 'durp' dat er een markt zou komen. Het gemeentebestuur heeft lang gedelibereerd over een vestigingsplaats. Nou die kregen we min of meer voor de deur van ons toenmalig genoemd 'café Sport' aan de Oostkade met als slogan 'Uw Trefpunt'. De slogan was bedacht door onze illustere voorganger Jaap Riedijk, een horeca uitbater in hart en nieren. Maar ook een enorme liefhebber van het edele voetbalspel. Zijn naam wordt nog steeds uitgedragen met het sportpark in Maaswijk hetgeen zijn naam met ere draagt. Nou die markt, dat hebben we geweten en uitgebaat. Deed Adrie Bastemeijer-Riedijk de tent normaliter om 8 open met de marktdag werd dat 6 uur. Marktkoopliden/vrouwen waren dan merendeels tijden onderweg om naar hun standplaats te komen. Daar wachtte dan al de verse koffie en broodjes en somtijds, vooral in de winter, een eerste vieux.

Maar ook het sanitaire gebeuren vond plaats in ons café. Daar was bij de gemeente niet over nagedacht. Het gevolg was dat binnen de kortste keren de afvoer verstopt zat. Dat was nog een gresbuis van 1936 en die had zijn gladde binnenwand al lang verloren. Een loodgieter die ons café ook frequenteerde bracht in eigen tijd de oplossing en vernieuwde de leiding. Bijkomend euvel was dat er maar één toilet was dus, zowel voor dames als voor heren door één deur met in het eerste deel het urinoir en in het tweede deel het watercloset. Een onhoudbare situatie die onze eerste verbouwing opleverde.

Een tappunt voor schoon drinkwater was ook niet over nagedacht. Om een ieder ter wille te zijn lieten we een buitenkraan aanleggen zodat men met emmers en teilen zijn gang kon gaan. Er waren immers kraamhouders die absoluut niet buiten schoon drinkwater zaken konden doen.

We kunnen het ons bijna niet meer voorstellen maar er waren nog geen z.g. mobieltjes. Het gevolg was dat wij ook een inkomende berichtendienst onderhielden. Maar ook werd onze telefoon heftig gebruikt voor contact met leveranciers en thuisfront.

De reguliere clientèle die ons café in de morgenuren en in lunchtijd bezochten, waren om het eufemistisch te zeggen, nogal van diverse pluimage.

Werknemers van de PTT en het GEB, straatmakers, bouwvakkers, vertegenwoordigers, de deurwaarder, personeel van

het kadaster en zij die toch even een biertje of neut nodig hadden brachten veel leven in de tent. Waren de weersomstandigheden niet al te best dan kon je na de lunch bij wijze van spreken met 'schop en kruiwagen' aan de slag.

En dan op dinsdag kwam daar ook de markt nog eens bij.

Serveerde we normaliter al enige eetwaren naast het broodtrommeltje en 'stikkezak' van de café bezoekers, de koopliden wilden wel wat meer. Hetgeen inhield dat er wederom enige verbouwing nodig was. Niet alleen voor het te maken product maar ook de Keuringsdienst van Waren was niet geheel tevreden met de toestand. Het schuurtje naast het pand werd tot keuken verbouwd. Maar dan ben je er nog niet, professioneel fornuis, koel en vriesruimte, 't moest verwezenlijkt worden. De sanitaire voorziening schreeuwde wederom om een oplossing.

De koopliden prijsden ons ook aan bij hun publiek en zo langzamerhand kwamen ook de marktbezoekers de drempel over. Ja, dan moet er ook wat bij de koffie geserveerd worden, een koekje van zoetwarenhandel Koos Lankhaar was niet meer toereikend.

Wat werd er zoal in de keuken gekookt en gesmookt. Nou om te beginnen Nasi en Bami goreng en saté. Mijn mede opvarende van het dienstvak kok tijdens mijn marinetijd hadden mij voorzien van hun beroemde recepten uit de Indische keuken. Daar kwamen niet alleen de marktmensen op af. Onze gehaktballen waren even beroemd als die van de 'Ballentent' in Rotterdam. Slager Jan Mol van de Voorstraat leverde ons zijn buitengewoon goede gehakt. Kom daar tegenwoordig maar eens om. Op zaterdag middag en avond kwam men aan de toog met schalen en pannetjes om gevuld te worden. Daar waren mensen bij die ons café van binnen nooit ofte nimmer hadden gezien en dat normaliter ook nooit zouden doen. Maar zo zie je, mond op mond reclame is een goede remedie.

We breidde uit met salades, halve kippen, patat, diverse soepen. Om dat extra te ondersteunen werd de gevelnaam 'Café Snackhuis Sport'.

Leuk om te weten, de grote patat en snackverkoper Bram Ladage deed zijn boekhouding bij ons in de middaguren in onze bovenzaal.

Uiteraard waren er markante figuren onder de kooplieden. Verse vishandel Toet met mevrouw Toet in haar Scheveningse klederdracht. Vishandel van der Ende, welke

heden ten dage nog steeds actief is in Maaswijk en de op de markt. De jeans van Gerrit in 't Veld waren krakers. De bloemenkraam was altijd bij het einde van de markt totaal leeg verkocht. En Bram, stond gewoon buiten zijn wagen de aardappelen te wassen en te snijden. Hij verzorgde ook de koffie voor de markt.

Na afloop en inpakken kwamen nog veel handelaren een hapje eten. We hadden voor dat doel dan een speciale dagschotel. Die konden we snel serveren en kon men dan

eindelijk na een zware dag huiswaarts keren. Wat hadden we een dankbaar publiek en wat was het fijn om voor hen te werken.

De markt heeft in grote mate ervoor gezorgd dat we zijn door gebroken naar ons gestelde doel, een middenklasse restaurant voor een zeer breed publiek.

Dat je dan ook nog eens in de Michelingids terecht komt is eigenlijk iets waar je alleen maar van kunt dromen. En ... de Michelingids legt geen windeieren.

Kort voor de verhuizing van de markt naar het kerkplein hadden wij onze toko totaal verbouwd en het 'hussie' van Engel Hamburg aan ons pand vastgemaakt.

Na veertien jaren van zorg en voorzichtig manoeuvreren waren we klaar voor ruim twintig fantastische horeca jaren onder de naam 'het Ganzengors' daar in dat karakteristieke pand aan de Oostkade. En ... niet in geringe mate heeft de komst van de markt een grote bijdrage geleverd aan ons succes.

Na de verhuizing van de markt naar het plein bij de dorpskerk werd de afstand naar de Oostkade voor de handelaren te bezwaarlijk. Andere horecabedrijven namen het over en zo heeft alles zijn tijd, dat staat ergens geschreven.

Mededelingen:

De oudheidkamer vertelt

Zaterdag 12 mei maken we aan de hand van een aantal foto's een wandeling door het Spijkenisse uit de jaren 50. Tijdens deze 'wandeling' zullen we stilstaan bij de winkels van diverse winkeliers en bij de werkplaatsen van de ambachtlieden, die hun beroep uitoefenden op het dorp. Afhankelijk van de beschikbare tijd zal er nog één of meerdere films uit die periode vertoond worden.

Locatie: Auditorium op de 3e etage van de Boekenberg
Aanvang: 13.30 uur